

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПАРЕМІЙ ІЗ КОМПОНЕНТОМ БОГ (на матеріалі «Галицько-руських народних приповідок», зібраних І. Франком)

Стаття присвячена дослідженню комунікативно-прагматичного потенціалу українських паремій з компонентом Бог, зокрема тих, що увійшли до «Галицько-руських народних приповідок», зібраних й упорядкованих І. Франком. З'ясовано, що такі паремії активно використовувалися в мовленні українців для вербалізації почуттів й емоцій в різних комунікативних жанрах (клятва, привітання, прощання, подяка, прокльон, засторога та ін.). Це підтверджує цінність релігії, віри в Бога, для формування української мовної, зокрема паремійної, картини світу.

Ключові слова: комунікативно-прагматичний потенціал, паремія, комунікативний жанр, мовна картина світу, паремійна картина світу.

Поддубна Н. В. Коммуникативно-прагматический потенциал паремий с компонентом Бог (на материале «Галицько-руських народних приповідок», составленных И. Франко). *Статья посвящена исследованию коммуникативно-прагматического потенциала украинских паремий с компонентом Бог, в частности вошедших в издание «Галицько-руські народні приповідки», собранное и упорядоченное И. Франко. Установлено, что такие паремии активно использовались в речи украинцев для вербализации чувств и эмоций в различных коммуникативных жанрах (клятва, приветствие, прощание, благодарность, проклятие, предостережение и др.). Это подтверждает ценность религии, веры в Бога, для формирования украинской языковой, в частности паремийной, картины мира.*

Ключевые слова: коммуникативно-прагматический потенциал, паремия, коммуникативный жанр, языковая картина мира, паремийная картина мира.

Piddubna N. V. Communicative and pragmatic potential of the paremias with the component God (based on «Galitsko-Rusky national proverbs» by I. Franko). *The article is devoted to the research of the communicative and pragmatic potential of the proverbs with the component God in particular those ones, which are comprised into «Galitsko-Rusky national proverbs». Despite the activity in the research of Stonemason's writing language, his living language, one of the valid vectors of his activity, which is connected with his invaluable contribution in the Ukrainian linguistics, still stays not enough investigated, in particular gathering, ordering, systematization, edition of the proverbs in the interpretation of which the scientist was the first to use the principle of communicatively-pragmatic description, that gives the opportunity to consider proverbs as communicative and discourse verbal and speech units. This is why the research of the proverbs pragmatic potential especially those with the representant-lexemes to denote concepts from the religious sphere remains actual.*

The main aim of the article is to determine features of genre use of the proverbs with the component God in the light of prism of I. Franko's commentaries. To reach the goal the following tasks have been realized: the composition of proverbs with the component God has been defined, communicative genres have been established, I. Franko's role in decoding of the pragmatic potential of proverbs with the component God has been characterized. It has been defined that such proverbs were used in spoken language of the Ukrainians to verbalize feelings and emotions in different communicative genres (oath, greeting, farewell, gratitude, curse, warning). All this proves the value of religion, faith in God in formation of the Ukrainian proverbs picture of the world.

Key words: communicative and pragmatic potential, proverbs, communicative genre, language world, proverbs picture of the world.

Лінгвістична франкіана не перестає бути у фокусі наукових досліджень уже не одне десятиліття. У цій царині в різний час працювали Ф. Бацевич, В. Грещук, С. Єфремов, М. Жовтобрюх, Я. Закревська, Т. Космеда, І. Кочан, Т. Панько, Л. Полюга, О. Сербенська, В. Сімович, С. Смаль-Стоцький та ін. Однак попри активність дослідження мови творів Каменяря, його живого мовлення, ще й досі залишається мало вивченим один з вагомих векторів його діяльності, зокрема збирання, упорядкування, систематизація, витлумачення й видання народних паремій, а саме «Галицько-руських народних приповідок». Зазначимо, що в останні роки матеріал, уміщений до цієї праці, активно вивчається українськими дослідниками (див. праці С. Пилипчука [8], Н. Піддубної [9], [10], О. Прасол [12], [13], В. Сліпещкої [15], Б. Юськів [20], Т. Космеди, Т. Осіпової [5] та ін.), проте ці розвідки – тільки початок висвітлення істинного внеску І.Франка в розвиток української пареміології. Дослідники зазначають, що при витлумаченні приповідок учений уперше застосував принцип комунікативно-прагматичного опису, що дає змогу розглядати паремії як комунікативні й дискурсивні мовні й мовленнєві одиниці, а загалом його пареміологічна концепція є такою, що уможливорює «розкодування» паремійного матеріалу в ракурсі сучасної прагматично зорієнтованої лінгвістики» [5:13]. Саме тому дослідження прагматичного потенціалу паремій, зокрема тих, до складу яких уходять репрезентанти-лексеми на позначення понять зі сфери релігії, є актуальним.

Ця розвідка має на меті визначити особливості жанрового вживання паремій з компонентом-лексемою *Бог (Big)* крізь призму коментарів І. Франка.

За словами І. Денисюка, укладання «Галицько-руських народних приповідок» «... ще один каменярський подвиг. Як поет і белетрист та дослідник феномена й таїнства художності, Іван Франко збагнув, “як много важить слово”, особливо первородне, першоджерельне, у живій безпосередній і мудрій та дотепній бесіді, вжите з ефектом, із грацією *belparlarentile*» [3: 5]. Ця праця здобула високу оцінку видатних як українських учених-сучасників І. Франка, зокрема В. Гнатюка, що називав її «монументальним твором, який може бути прикрасою кожної, навіть найбагатшої літератури» (Цит. за [8: 8]), так і зарубіжних, таких як І. Полівка, Й. Пата, О. Брюкнер та ін.

Та й сам укладач «Галицько-руських народних приповідок» усвідомлював вагомість своєї багаторічної копіткої праці, яку розпочав, коли ще був студентом. В одному з листів до Ольги Рошкевич у серпні 1876 року, дякуючи коханій за надіслані записи «ладканок», І. Франко пише про колосальне враження, яке на нього справили, зазначаючи, що вони становлять «цінний матеріал соціологічний, етнологічний і мовний» [16, т. 48:105]. Далі, звертаючись до своєї кореспондентки, закликає її: «Слова, як можеш, збирай далі, звертай уваги на фрази, т.е. на цілі положення, котрі чим-небудь замінні – їх записуй цілковито, се цінний матеріал мовний» [там само]. Через 12 років, у 1888році, уже в листі до М. Драгоманова він так скромно характеризує окремі аспекти своєї праці: «Я зайнятий тепер порядкуванням збірника приповідок галицьких, котрий хочу друкувати в Академії Краківській. Порядкую їх поазбучно і беру тільки такі, котрих нема в збірнику, виданому

в Петербурзі і впорядкованому Висловським (1868). Таких нових приповідок ураз із варіантами є в мене вже около 3 000, головню позаписуваних в Нагуєвичих. При кожній приповідці ставлю село, де записана, і заховаю всі особіности діалекту, а надто, де треба, додаю пояснення речові й язикові і словарець при кінці. Думаю, що збірничок виїде гарний і пожиточний» [16, т. 48:178].

У ненадрукованій передмові до «Галицько-руських народних приповідок» він також наголошує, що «народні прислів'я є надзвичайно цінним матеріалом для лінгвіста, який знайде в них і багато архаїзмів, давніх зворотів, синтаксичних взірців, найрізноманітніших тропів, порівнянь, елюзій і т. п., так і для етнографа, що в приказкових висловах відкриє багато рис давнього символізму й антропоморфізму, віднайде особливості народного дотепу і гумору, більшу чи меншу вразливість на відтінки слова, на племінні національні відміни; історик відкриє в них ремінісценції з минулого народу; соціолог буде із захопленням досліджувати відображені в них погляди даного народу на соціальний і політичний лад, його відношення до релігійних вірувань і церковної організації і т. п.» [18: 95]. Отже, І. Франко був переконаний у цінності своєї праці, що дала в подальшому ґрунт для досліджень учених – представників різних наук. Очевидно, сьогодні до перелічених самим укладачем «Галицько-руських народних приповідок» напрямків наукових досліджень можна було б віднести й генологію, і комунікативну лінгвістику, оскільки в пареміях, зокрема включених до зазначеного видання, значною мірою відбиті різні комунікативні жанри. До слова, на це він опередковано вказує в передмові, характеризуючи приповідки як такі, що в них «не тільки моральні філософські судження, життєві привила, але також певні стереотипні особистісні рефлексії, вислови загальнолюдських почувань, прокляття, жарти, ущипливості, висміювання, порівняльні і фігуральні звороти, як і деякі, якщо можна так сказати, вивітрені формули ворожби – «примовлянь», <...> найрізноманітніші пародії (молитов, обрядів, заклять і навіть серйозних прислів'їв) <...>, деякі «застарілі» загадки, значення яких стало з часом настільки прозорим, що народ перестав вважати їх загадками і вживав як прислів'я» [18:94 – 96].

Як можна судити з фактичного матеріалу, уміщеного до «Галицько-руських народних приповідок», в українській лінгвокультурі наявний значний масив стійких виразів з компонентом *Бог*, що використовуються в різних комунікативних жанрах, зокрема **клятви**, де Бог закликається у свідки (*Бог ми свідок* [1:113]), тобто така формула є найвищим ступенем запевнення в правдивості сказаного, порівн.: *Бог ми не брат*, що його значення І. Франко описав так: «Коли хтось забожився, а другий ще сумнівається; знач. Бог не моя рівня, щоб я надармо кликав його ім'я» [1:113].

Подібне значення має й низка інших стійких мовленнєвих виразів, уживаних при клятві, як-от: *Бог мене вбий!* [1:113], *Богом сі свідчу* [1:115]; *Скриж томі Боже!* Стосовно останнього виразу І. Франко зазначає: «Форма божби, у розумінні селян сильніша від звичайного “бігме”. Се остатне називається “забожитися”, а коли хто забожиться, тоді для ще більшого скріплення

кажуть йому: “Ану заскали сі!”» [1:135]. Як бачимо, уживання кимось такого виразу є запевненням у ширості клятви.

У «Галицько-руських народних приповідках» І. Франко фіксує значну кількість мовленнєвих етикетних формул з компонентом *Бог*, що вживаються при реалізації комунікативних жанрів **привітання й прощання**, напр., під час роботи: *Боже вам помагай!* – «Звичайна формула привітання, коли хтось проходячи застає другого при роботі» [1:117]; *Дай Боже щістьи* – «Говорять по звичайнім привітанню, вийшовши в хату або минаючи в полі занятих роботою, а ті відповідають: *Дай Боже! Дькуємо за слово добре! Дай Боже й вам!*» [1:122], жартівлива форма привітання чи прощання *Дай вам Боже здорове дідько знає доки!* [1:122]. Жартівливий характер останньої етикетної формули виражається через зіткнення в одному контексті лексика різної семантики й стилістичної приналежності (*Бог - дідько*). Загалом же в таких фразеологізованих (вигукових) звертаннях зі словами *Бог, Господь*, поєднаних із дієслівною формулою першої особи однини, з одного боку, яскраво виражається делексикалізація цих лексем, що виявляється, зокрема, у пропусках розділових знаків, а з другого – демонструється давня традиція, позначена консерватизмом, стосовно «тикання» до Бога, Матері Божої чи святих. Корені цієї традиції – у Святому Письмі, де звернення до Бога відбувається на «ти», оскільки ця форма звертання свідчить «про те, що раніше семантика поваги граматично не передавалася» [6:59]. Разом із цим звертання до Бога на «ти» є виявом особливої приязності, довірливості, невимушеності звернень українців до духовних сил [4:122], інтимізації стосунків.

За допомогою усталених етикетних формул, як це засвідчує фактичний матеріал, окрім названих, утілюються мовленнєві жанри **подяки**, зокрема жебрацької, наприклад: *Бог да прости!* – «Подяка жебрака по одержанню милостині» [1:112]; *Боже вам ударуй ласку свою сьвјту* [1:117]; *Бог би вас мав у щастю та в здоровлю!* (жебрацька подяка) [1:110]; *Біг заплатить, лобоньки* – «Жебракові подяка за милостиню» [1:108] та ін.; **підбадьорювання**: *Богу помолися, зачинай, не бійся* [1:116]; **застороги**: *Бій сі Бога* – «окрик, уживаний в різних момента, як вислов страху, зачудування, або ж як осторога іншому, щоб поступав людяно і чесно» [1:108].

Традиційно в українській лінгвокультурі наявна більша кількість лексичних і паремійних одиниць для вербалізації негативних ознак, якостей і станів. Ця ж тенденція простежується й на паремійному матеріалі, зібраному Іваном Франком, де серед паремій вигукового характеру переважають ті, що омовлюють негативні стани гніву, розпачу, образи, виражені в **прокльонах** і **погрозах**, наприклад: *Бог би ти то витрутив на здоровю* [1:110]; *Бог би ти тьмженько покаравза мою кривду* [1:110]; *Бодай тя Бог не постив (скарав)* – «Прокляте покривженого кривдникови» [1:117]; *Бог би го на чуд видав та на прислієји*, тобто щоб сталася з кривдником страшна пригода «щоб люди чудувалися і щоб про неї говорили з острахом» [1: 110]; *Бог сі вміне моєї кривди* – «Знач. – «Знач. не дарує її, відплатить тобі за неї» [1:115]; *Бог ти того не відпустит (... не забуде)* – «Говорить тяжко покривджений чоловік своєю кривдникови» [1:115]; *бодай го Бог на покаянне видав!* – «прокляте, коли

якийсь злочин зроблено, а винуватого не можна знайти. Покаянє в значіно прилюдної покути і скандалу» [1:116] та ін., а також **псевдопобажань**, що за своєю семантикою близькі до прокльону, і, окрім побажання лихого, вказують на афективний стан мовця, порівн. :*Дав би то Бог свєжітий!* — «Побожне бажанє, висловлюване особливо в афекті, коли комусь бажається лиха та безголів'я» [1:120]. Стосовно цього В. Сліпецька зауважує: «простежуємо таку рису національного українського характеру, як набожність: віра в те, що карати по-справжньому має право лише Господь, Бог» [15: 49]. Прикметно, що *Бог* згадується не лише в реальних, а й у жартівливих прокляттях на зразок: *Бодай тя Пан Біг скарав, але я ти не зичу*, що потрактовується І. Франком як жартівливе прокляття, «немов чоловік в першій хвилині, в гніві клене, та в тім пригадує собі, що клясти гріх, і другим реченням касує свій перший вибух» [1:117] або ж *Бог тя побив самими шустками, де шустка—срібна монета вартости 10 крайсарів* [1:110].

Подекуди такі жартівливо-іронічні прокляття «спроєктовані на неочікуваний ефект, зворотній до негативного» [15:49]. Вони є вигуковими реченнями-фразеологізмами, що поєднують у своїй семантиці значення дискурсивних слів, зокрема часток, і слів-речень (так, ні, нема та ін.) з експресією вигуків. Однак, як зазначає Н. Гуйванюк, вони є інформаційно багатшими, ніж частки. Іронічний колорит у таких висловах створюється заміною звичного доречного компонента на недоречний (як правило, антонім) <...> Парадоксальний зміст деяких вигукових паремій сприяє не лише досягненню іронічного ефекту, а й надає таким висловам розважальної функції. З часом такі одиниці набувають здатности узагальнено позначати подібну ситуацію» [2: 29], пор. *Піб'є тебе Пан Біг квасним молоком* — «Жартливо: Бог карає часом чоловіка тим, що йому наймиліше. Квасне молоко, особливо літом, у селян великий присмак» [1: 134], де Бог «карає», тобто нагороджує, чимось смачним. Тобто наведена вище паремія вербалізує «умовне» прокляття, що використовується в типовій ситуації жартівливої лайки чи прокляття, коли один з комунікантів фактично виражає свої позитивні почуття стосовно іншого.

Вираз *іди до Бога на скаргу*, очевидно, є евфемізованим позначенням смерті, оскільки, за народними уявленнями, поскаржитися Богу можна лише при особистій зустрічі, що можлива тільки після смерті, тобто на тому світі. Власне, це й унаочнює жартівливе прокляття *Підеши до Пана Бога на скаргу*, хоч коментар І. Франка дещо інакше витлумачує цей вираз, порівн.: «Коли хтось шукає собі зачіпки, а другий каже: вступиися, бо поб'ю і тоді попало, навіть Пан Біг не відніме того, що дістанеш» [1: 134].

Загалом паремії, зокрема й ті, що вербалізують концепт «Бог», доволі часто є евфемізмами. О. Приймачок зауважує: «Прислів'я може виступати своєрідним евфемізмом, якщо мовець не бажає називати речі своїми іменами, і, нарешті, воно може приховувати якусь конкретну інформацію, натякаючи тільки на її суть. Усе це означає, що народний афоризм завжди має зумовлені ситуації спілкування адреси свого вживання» [14: 240].

Паремії з компонентом *Бог* нерідко використовуються в мовленні для реалізації жанру **втішання** напр.: *Бог до помочи скорий* — «Потішають себе

люди в біді» [1:113], *Більше Біг має, як роздав* – «Коли хтось жалується на свою бідність, що мовляв, не дав мені Бог того та того, його потішають сею приказкою» [1:109] та ін. Цікавими видаються випадки, коли паремії як утішання вживаються в жартливо-іронічному контексті: *Бог добрий та ласкавий, і сироті дитину зробит*, що виразно демонструє антропоморфне сприйняття українцями Всевишнього (детальніше див. [11: 119-120]). У коментарях до цієї одиниці І. Франко зазначає: «Поговірка зложена мабуть на основі якогось спеціального випадка, де дівка-сирота зробилася покриткою; та оповідане тепер забулося, а приповідки вживають жарливо, коли хтось жалується на те, що він самотній у світі і нема йому ні відки помочи» [1: 112].

Багато паремій, що містять у своєму наповненні лексеми на позначення Бога, становлять собою експресивно насичені антитезні побудови. В. Чабаненко зазначає: «Зовсім не випадково за принципом антитези будується чимало народних прислів'їв і приказок, експресивність яких народжується не тільки гостротою соціального змісту, а й семантичним контрастом та пов'язаними з ним паралелізмом, симетрією й ритмом. Іншими словами, на соціальну експресивність народних фразеологізмів з контактуючими елементами завжди накладається експресивність, зумовлена естетичною організованістю вислову» [19: 27]. Частина таких антитезних побудов має характер **припису, поради чи застереження**, порівн.: *Бій ся Бога, а чорта шануй* [1:108]; *Бога не гніви, а чорта не дразни* [1: 109]; *Бога хвали, а чорта не гніви*, що означає «живи побожно, не провокуючи злого» [1: 110]; *Богом ся свідчить, а чортіві душу запродав* [1: 115].

Отже, паремії, зібрані й упорядковані І. Франком у «Галицько-руських народних приповідках», містять цінний матеріал для багатьох наукових лінгвістичних векторів дослідження, зокрема для комунікативної лінгвістики, дискурсології, генології. Приповідки з компонентом *Бог* широко використовуються в живому мовленні для виявлення цілого спектру почуттів й емоцій під час реалізації багатьох комунікативних жанрів (побажання, підбадьорювання, прокльону, клятви та ін.), що підтверджує цінність релігії, зокрема віри в Бога, у мовній картині світу українців. У перспективі вважаємо за доцільне розглянути особливості функціонування паремій, у структуру яких входять лексеми, що позначають поняття зі сфери «Релігія», для моделювання мовленнєвих жанрів української лінгвокультури.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Галицько-руські** народні приповідки: у 3 т. / [зібрав, упорядкував і пояснив Др. Іван Франко]. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – Т. 1: А – Діти. – 2006. – 831 с.
2. **Гуйванюк Н.** Синтаксичні способи реалізації іронічного значення в українських фольклорних жанрах / Ніна Гуйванюк, Юлія Пацаранюк // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – Вип. 34. – Ч. 1. – С. 24-31.
3. **Денисюк І.** Exegimontment... / Іван Денисюк // Галицько-руські народні приповідки : У 3-х т. / Зібрав, упорядкував і пояснив Др. Іван Франко : 2-е вид. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – Т. 1. – С. 5-7.
4. **Ковтун А.** Динаміка особливостей релігійних найменувань у зверненому мовленні українців // Волинь філологічна: текст і контекст. Лінгвостилістика ХХІ століття: стан і перспективи: Зб. наук. праць / упоряд. С. К. Богдан. – Луцьк : Східноєвропейський

національний університет імені Лесі Українки, 2013. — Вип. 15. — С. 120–132. 5. **Космеда Т. А.**, Осіпова Т. Ф. Комунікативний кодекс українців у пареміях : Тлумачний словник нового типу. — Дрогобич: Коло, 2010. — 272 с. 6. **Миронюк О. М.** Історія граматичних засобів вираження ввічливості в українській мові / О. М. Миронюк // Мовознавство. — 1993. — № 2. — С. 55–63. 7. **Нога Г. М.** Звичай тії з давніх школярів бували... (Український святковий бурлеск XVII – XVIII століть) / Г. М. Нога. — К. : Стилюс, 2001. — 189 с. 8. **Пилипчук С.** Книга українського мудрослів'я / Святослав Пилипчук // Галицько-руські народні приповідки : У 3-х т. / Зібрав, упорядкував і пояснив Др. Іван Франко : 2-е вид. — Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. — Т. 1. — С. 8–16. 9. **Піддубна Н.** Вербалізація концепту *священнослужитель* в українських пареміях / Наталія Піддубна // Studia ukrainica posnaniensia. Zeszyt III [Redakcja Tetiana Kosmeda – redactor naukowy, Lukasz Malecki – sekretarz]. — Poznan, 2015. — С. 217–224. 10. **Піддубна Н.** Мовний образ священнослужителя в українських пареміях / Наталія Піддубна // Мова. Культура. Взаєморозуміння : збірник наукових праць. — Дрогобич : Коло, 2013. — Вип. 3. — С. 54–61. 11. **Піддубна Н. В.** Вербалізація концепту «Бог» у «Галицько-руських народних приповідках» крізь призму коментарів І. Франка / Н. В. Піддубна // Лінгвістичні дослідження : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 40. — С. 114–122. 12. **Прасол О.** Полонізми в «Галицько-руських приповідках» І. Франка / Ольга Прасол // Мова. Культура. Взаєморозуміння : збірник наукових праць. — Дрогобич : Коло, 2013. — Вип. 3. — С. 34–40. 13. **Прасол О.** Словник С. Адальберга як підгрунтя виокремлення галицьких фразеологічних полонізмів (на матеріалі «Галицько-руських народних приповідок», укладених І. Франком) / Ольга Прасол // Studia ukrainica posnaniensia. Zeszyt III [Redakcja Tetiana Kosmeda – redactor naukowy, Lukasz Malecki – sekretarz]. — Poznan, 2015. — С. 233–238. 14. **Приймачок О.** Модальна метафора в українських пареміях / Оксана Приймачок // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2004. — Вип. 34. — Ч. 1. — С. 239–243. 15. **Сліпецька В.** Паремії як поведінкові мовленнєві формули репрезентації негативних емоцій і станів / Віра Сліпецька // Мова. Культура. Взаєморозуміння : збірник наукових праць. — Дрогобич : Коло, 2013. — Вип. 3. — С. 47–53. 16. **Франко І.** Зібрання творів : У 50-ти томах / Іван Франко. — К. : Наукова думка, 1976–1986. 17. **Франко І.** Недрукована передмова до збірки прислів'їв / Іван Франко // Народна творчість та етнографія. — 1963. — № 2. — С. 94–96. 18. **Франко І.** Передмова до першого тому (видання «Галицько-руські народні приповідки») // Етнографічний збірник. — Львів, 1905. — Т. XIV. — С. XIX. 19. **Чабаненко В. А.** Стилiстика експресивних засобів української мови : [моногр.] / В. А. Чабаненко. — Запоріжжя : ЗДУ, 2002. — 351 с. 20. **Юськів Б.** Вербалізація параметрів правосвідомості українців: опис концепту *кара* (на матеріалі «Галицько-руських народних приповідок» Івана Франка) / Богдана Юськів // Мова. Культура. Взаєморозуміння : збірник наукових праць. — Дрогобич : Коло, 2013. — Вип. 3. — С. 98–106.

Піддубна Наталія Віталіївна — кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Україна, м. Харків, вул. Валентинівська, 2.

E-mail : piddubna-n@mail.ru

tel: +380974396510

http://orcid.org/0000-0003-0331-0496

Piddubna Nataliya Vitaliyivna — Candidate of Philology, Associate Professor at the Ukrainian Language Department, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Ukraine, 61168, Kharkiv, Valentynivs'ka Str., 2.